

9 ud af 10 boligejere uden a-kasse kan ikke få hjælp fra det offentlige

Nye beregninger foretaget af AE viser, at omkring 300.000 danskere i arbejde hverken kan få kontanthjælp eller dagpenge, hvis de mister deres arbejde. Det svarer til hver syvende beskæftigede i Danmark. Når man ser på boligejere viser det sig, at 87 pct. af boligejerne, som ikke er medlem af en a-kasse, heller ikke kan få tilkendt kontanthjælp i tilfælde af ledighed. En forklaring på, at især boligejerne risikerer at stå uden offentlig støtte, er, at det typisk er boligejere der har formue og friværddi. I yderste konsekvens kan det betyde, at flere boligejere, ved ledighed, må sælge deres bolig eller i værste fald lade den ryge på tvangsauktion.

af stud.polit **Andreas Mølgaard**, privatøkonom **Mie Dalskov Pihl**
& senioranalytiker **Jes Vilhelmsen**

25. maj 2011

Analysens hovedkonklusioner

- 297.000 beskæftigede kan hverken få kontanthjælp eller dagpenge i tilfælde af ledighed. Baggrunden er at mange danskere står uden for a-kassesystemet, samtidig med at deres formue eller ægtefællens indkomst er for høj. I alt er omkring 418.000 beskæftigede uden for dagpengesystemet
- Den primære årsag til, at så mange beskæftigede ikke kan modtage kontanthjælp, er at familiens formue er for høj. Dette gælder for godt 90 pct. af personerne. Andre årsager er friværddi i boligen og ægtefællens indkomst.
- 9 ud af 10 boligejere i Danmark, der ikke er medlem af en a-kasse, har ingen mulighed for hverken dagpenge eller kontanthjælp i tilfælde af ledighed. I yderste konsekvens kan det betyde, at flere boligejere, ved ledighed, må sælge deres bolig eller i værste fald lade den ryge på tvangsauktion

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

Tlf. 33 55 77 17

Mobil 40 25 18 34

la@ae.dk

Kommunikationsmedarbejder

Mikkel Harboe

Tlf. 33 55 77 28

Mobil 28 36 87 50

mh@ae.dk

Mange beskæftigede uden økonomisk sikkerhedsnet

Det er ikke alle, der har mulighed for at få offentlig støtte, hvis de bliver ramt af arbejdsløshed. Personer som er medlem af en a-kasse kan få dagpenge, mens resten må søge om kontanthjælp ved kommunen. Men her er det langt fra alle, der kan få hjælp.

For at få kontanthjælp kræves det, at den ledige ikke kan blive forsørget på anden vis af f.eks. ægtefælle eller af egen formue. Med hensyn til formue, kan enlige ikke modtage kontanthjælp, hvis de har en likvid formue på mere end 10.000 kr. For ægtepar gælder en formuegrænse på over 20.000 kr.

Analysen viser, hvor mange af de beskæftigede, der ikke er medlem af en a-kasse, og heller ikke kan modtage kontanthjælp, hvis de bliver ramt af arbejdsløshed. Dermed ser analysen kun på, om de beskæftigede - uden medlemskab af en a-kasse - i tilfælde af arbejdsløshed vil kunne få kontanthjælp ud fra reglerne om formue, friværdi og ægtefælles indkomst. Der ses således ikke på eventuel reduktion i hjælpen, hvorved tallet ville være endnu større.

Analysen er lavet på de nyeste registerdata, der dækker befolkningen pr. 1. januar 2009. Alle formuer og indtægter er fremskrevet til 2011-niveau, og analysen følger således lovgivningen i 2011. I betegnelsen 'beskæftigede' er studerende og personer i støttet beskæftigelse fraregnet. Metoden som er brugt i analysen samt reglerne for at få kontanthjælp er yderligere beskrevet i boks 1 sidst i analysen.

Hver 7. på arbejdsmarkedet har intet økonomisk sikkerhedsnet

I Danmark er der omkring ca. 420.000 beskæftigede, der står uden for dagpengesystemet. Dermed vil omkring hver femte af de beskæftigede ikke kunne få dagpenge, hvis de bliver ramt af arbejdsløshed. Det fremgår af tabel 1.

Blandt de omkring 420.000 beskæftigede, som ikke kan få dagpenge, vil omkring 300.000 heller ikke kunne få tilkendt kontanthjælp, hvilket kan skyldes at familiens formue eller ægtefællens indkomst er for høj.

Med andre ord vil 13,6 pct. af alle beskæftigede, ikke kunne få offentlig støtte i tilfælde af arbejdsløshed. Dette svarer til godt hver syvende på arbejdsmarkedet.

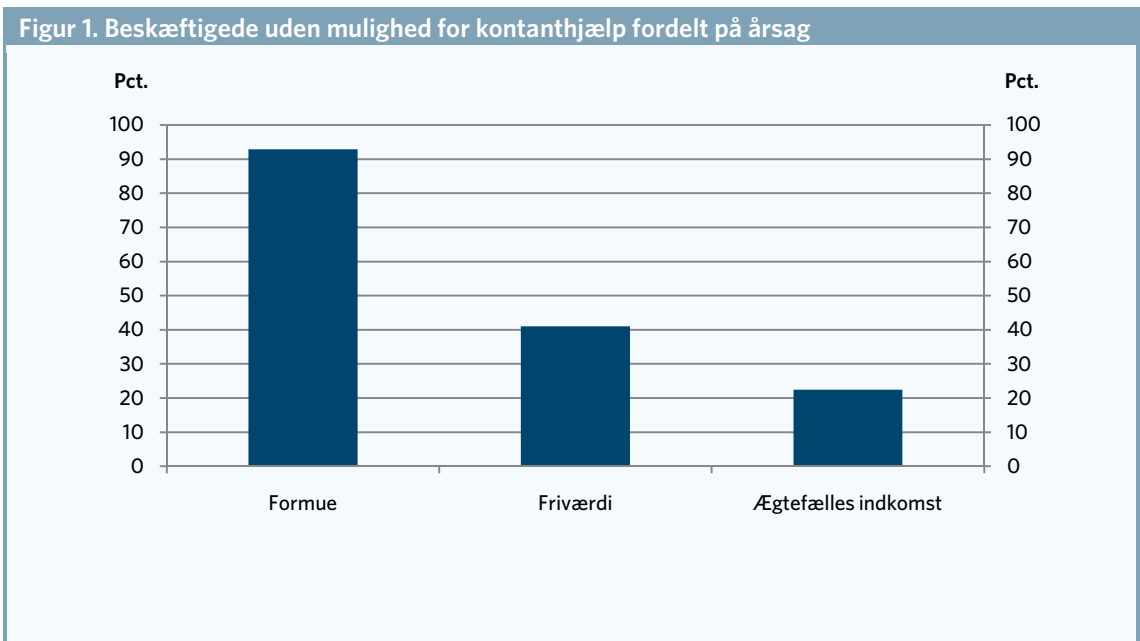
Tabel 1. Beskæftigede fordelt på muligheden for dagpenge og kontanthjælp

	Antal pers.	pct.
Beskæftigede	2.182.700	100,0
Ikke-forsikrede, udenfor dagpenge	417.700	19,1
Ikke mulighed for kontanthjælp	296.900	13,6

Anm: Tallene omfatter 18-64-årige i beskæftigelse (ekskl. studerende og personer i støttet beskæftigelse). Se metode i boks 1. Tallene er afrundet til nærmeste 100.

Kilde: AE på baggrund af Lovmodellens registerdata (2009). Alle indkomster og formuer er fremskrevet til 2011.

Figur 1 fordeler de 297.000 beskæftigede, der hverken kan få dagpenge eller kontanthjælp efter årsag. Af figuren fremgår det, at den primære årsag til, at så mange ikke-forsikrede ikke kan modtage kontanthjælp, er en for høj familie formue. Dette gælder for godt 90 pct. af personerne. For 4 ud af 10 personer skyldes det friværdien i boligen, mens omkring hver femte ikke kan få tildelt kontanthjælp på grund af ægtefællens indkomst.

Anm: Figuren omfatter 18-64-årige i beskæftigelse (ekskl. studerende og personer i støttet beskæftigelse). Se metode i boks 1. Bemærk, at der godt kan være mere end én årsag til, at man ikke kan få kontanthjælp.
 Kilde: AE på baggrund af Lovmodellens registerdata(2009). Alle indkomster og formuer er fremskrevet til 2011.

9 ud af 10 boligejere uden a-kasse kan ikke få hjælp i tilfælde af arbejdsløshed

Når de beskæftigede fordeles på boligform fremgår det, at det især er blandt ikke-boligejere, at mange står uden for a-kassesystemet. Af de omkring 723.000 beskæftigede som ikke bor i ejerbolig, er 31,5 pct. ikke berettiget til dagpenge på grund af manglende medlemskab af en a-kasse.

For boligejerne er det 13 pct. der ikke kan få dagpenge i tilfælde af arbejdsløshed. Dette fremgår af tabel 2.

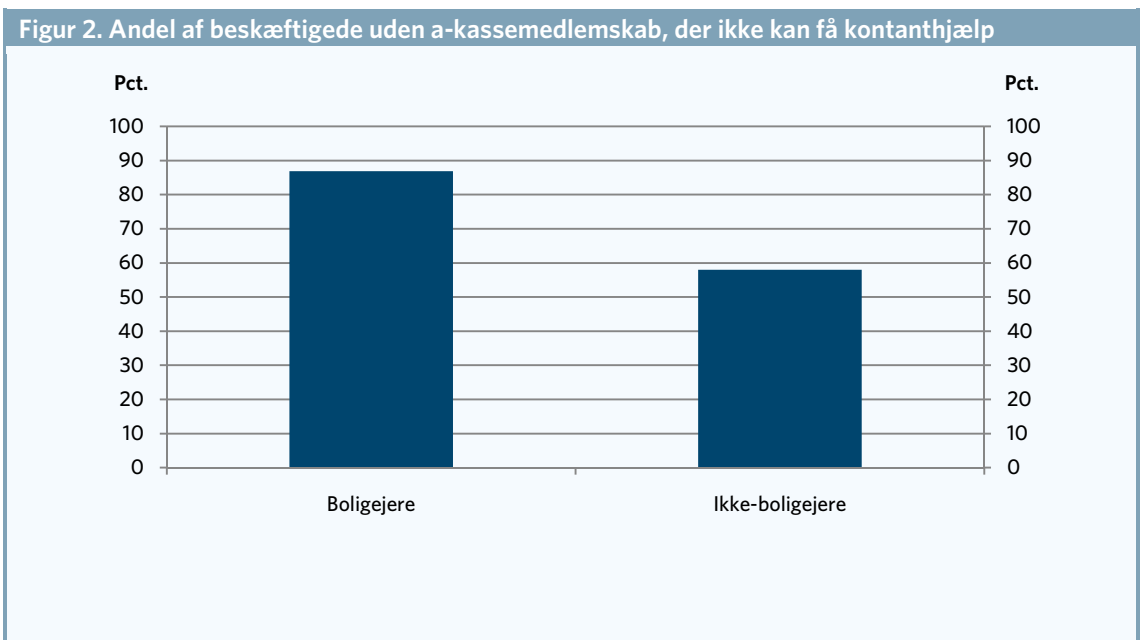
Tabel 2. Beskæftigede fordelt på boligform og muligheden for dagpenge og kontanthjælp

	Boligejere		Andre boligformer	
	Antal pers.	Andele, Pct.	Antal pers.	Andele, Pct.
Ikke-forsikrede, udenfor dagpenge	189.700	13,0	228.000	31,5
Ikke mulighed for kontanthjælp	164.700	11,3	132.100	18,3
Beskæftigede i alt	1.460.000	100,0	723.200	100,0

Anm: Tabellen omfatter 18-64-årige i beskæftigelse (ekskl. studerende og personer i støttet beskæftigelse). Se metoden i boks 1. Boligejere er afgrænset ved at se på aktiver i ejendomme. Tallene er afrundet til nærmeste 100.
 Kilde: AE på baggrund af Lovmodellens registerdata (2009). Alle indkomster og formuer er fremskrevet til 2011.

Ses der på andelen, der hverken kan få kontanthjælp eller dagpenge, så er denne andel langt højere blandt boligejerne, hvor knap 165.000 danske boligejere står uden mulighed for kontanthjælp eller dagpenge, hvis de bliver ramt af arbejdsløshed.

Figur 2 viser at 87 pct. af boligejerne, som ikke er medlem af en a-kasse og dermed ikke kan få dagpenge, heller ikke kan få tilkendt kontanthjælp i tilfælde af ledighed.

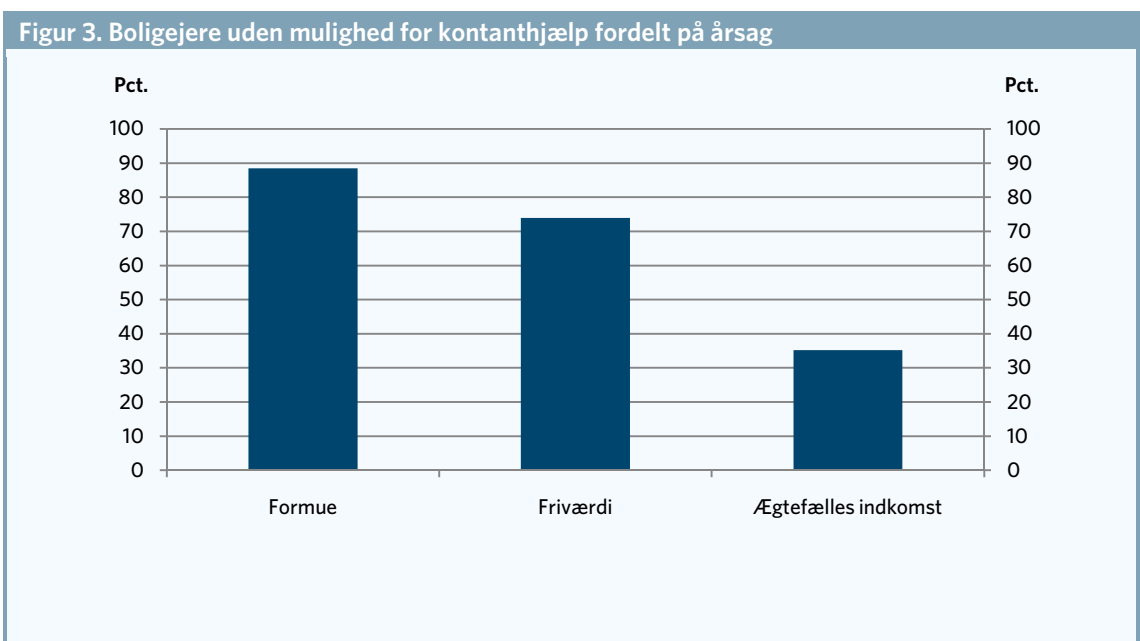
Anm.: Figuren omfatter 18-64-årige i beskæftigelse (ekskl. studerende og personer i støttet beskæftigelse). Se metoden i boks 1. Boligejere er afgrænset ved at se på aktiver i ejendomme.

Kilde: AE på baggrund af Lovmodellens registerdata(2009). Alle indkomster og formuer er fremskrevet til 2011.

Boligejere kan ikke få hjælp

En forklaring på, at især boligejerne risikerer at stå uden offentlig støtte, er, at det typisk er boligejere der har store formuer både målt som friværdis og i likvid formue og derfor ikke er berettiget til kontanthjælp.

Af figur 3 fremgår det, at for boligejere, som ikke er medlem af en a-kasse, gælder det at 9 ud af 10 ikke kan få kontanthjælp på grund af for stor formue. For omkring 75 pct. af boligejerne skyldes årsagen til manglende mulighed for kontanthjælp en for stor friværdis, mens en tredjedel har en ægtefælle med stor en indkomst.

Anm.: Figuren omfatter 18-64-årige i beskæftigelse (ekskl. studerende og personer i støttet beskæftigelse). Se metode i boks 1. Boligejere er afgrænset ved at se på aktiver i ejendomme. Bemærk at der godt kan være mere end én årsag til, at man ikke kan få kontanthjælp.

Kilde: AE på baggrund af lovmodellens registerdata(2009). Alle indkomster og formuer er fremskrevet til 2011.

I kommunerne betragter man friværddi i helårsboliger og fritidsboliger som aktiver, der kan realiseres, og som familien dermed kan leve af. Enten kan friværdien frigives ved at sælge boligen, eller også beder man familien om at optage lån i boligen. I kommunerne er der dog stor forskel på, hvor stor friværdien må være, før man ikke er berettiget til kontanthjælp. I denne analyse bruges en grænse på 350.000 kr. (2011-priser).

En ting er, at man kan blive bedt om belåne friværdien før man får tildelt kontanthjælp. En anden ting er, om det kan lade sig gøre. I tilfælde af at familien ikke har mulighed for at belåne friværdien, kan yderste konsekvens for boligejeren, ved ledighed, være at sælge boligen eller lade den ryge på tvangsauktion.

Årsagen til dette er, at boligejeren kan have svært ved at betale de faste omkostninger, herunder afdrag og renter på boligen, i tilfælde af arbejdsløshed. Ledighed kan derfor skabe en ond spiral for mange boligejere, der ikke er medlem af en a-kasse.

En god idé at melde sig ind i en a-kasse

Det er i sig selv et problem for den enkelte, hvis man bliver ramt af ledighed uden at være medlem af en a-kasse, da kontanthjælp generelt vil være mindre end dagpengene¹. Med en familie, der skal forsørges og faste ydelser, der skal betales, kan det blive fatalt for ikke-forsikrede at miste jobbet.

Som analysen viser, vil hver syvende beskæftigede hverken kunne få dagpenge eller kontanthjælp, fordi familien har en formue eller indtægt, således at de ud fra lovgivningens definitioner kan forsørge sig selv.

En mulig forklaring på, at hver femte beskæftigede ikke er medlem af en a-kasse, skal givetvis findes i de gode konjunkturer og den høje beskæftigelse, der gjaldt, før finanskrisen satte ind i slutningen af 2008. Dette har formentlig fået en hel del almindelige lønmodtagere til ikke at være i a-kassesystemet i troen på, at de ikke blev ledige - og hvis de gjorde - skulle kontanthjælpssystemet nok gribe dem.

Ikke desto mindre er der i dag omkring 300.000 danskere, der reelt står uden et økonomisk sikkerhedsnet i tilfælde af ledighed. Det er en stor andel og det kan have store personlige konsekvenser at blive ramt af ledighed.

¹ Den maksimale dagpengesats udgør 199.160 kr. på årsbasis (2011-niveau). Kontanthjælpsniveauet for personer over 25 år med børn er 160.140 kr. Har man ikke børn, er den årlige kontanthjælp på 120.528 kr.

Boks 1. Ikke alle ledige kan få dagpenge eller kontanthjælp

Ved hjælp af kontanthjælpslovgivningen og Danmarks Statistiks registerdata er det undersøgt, hvor mange danskere i beskæftigelse, der ikke er medlem af en a-kasse og ikke kan få kontanthjælp, hvis de mister deres arbejde. Undersøgelsen bygger på Lovmodellens registeroplysninger for befolkningen pr. 1. 1. 2009. Analysen omfatter alle beskæftigede i alderen 18-64 år (ekskl. studerende og personer i støttet beskæftigelse). Antal beskæftigede er korrigeret med beskæftigelsesudviklingen fra 4.kvartal 2008 til 4. kvartal 2010 svarende til fald på omkring 5 pct. I forhold til tidligere analyser er der nu korrigeret for beskæftigelsesudviklingen og støttet beskæftigelse er udeladt af opgørelsen.

Alle indkomstoplysninger samt oplysninger om likvid formue og friværdi i bolig er fremskrevet til 2011-niveau. Boligværdien er fremskrevet med boligprisudviklingen fra Realkreditrådet frem til ultimo 2010 på detaljeret niveau. Herefter er boligpriserne lagt fladt. Boliggælden er fremskrevet med den makroøkonomiske udvikling i realkreditudlån fraregnet nye udlån. Lønindkomsten er fremskrevet med lønudviklingen for faglærte i Finansministeriets familietypemodell. Aktiebeholdningen er fremskrevet med kursværdien ultimo 2010, og den resterende formue er fremskrevet med renteutviklingen.

Hvis man bliver ledighed uden at være medlem af en a-kasse, kan kontanthjælp være en mulighed. For at få kontanthjælp er det dog et krav, at den ledige ikke kan blive forsørget på anden vis f.eks. af ægtefælle eller af egen formue (Se lov om aktiv socialpolitik, §14, stk. 2). Dette betyder, at ledige, der ikke er medlem af en a-kasse, heller ikke kan få kontanthjælp, hvis følgende gælder for deres eller familiens økonomi:

1. Ægtefællen kan forsørge den ledige. Ifølge reglen om gensidig forsørgelsespligt kan den ledige ikke få kontanthjælp, hvis ægtefællen kan forsørge familien. Dette svarer til, at ægtefællens indkomst er større end den kontanthjælp, de to ægtefæller kunne have fået – dvs. to gange kontanthjælpsats.
2. For stor likvid formue. Enlige kan ikke modtage kontanthjælp, hvis den likvide formue er på mere end 10.000 kr. For ægtepar gælder en formuegrænse på over 20.000 kr.
3. Anden formue. Kommunen medregner også værdier af andre aktiver i formuen. Dette gælder eksempelvis friværdi i helårsbolig, friværdi i sommerhus samt værdi af både, heste, biler o. lign. Det er en vurdering i den enkelte kommune, hvor meget værdierne i sådanne aktiver skal indgå. Ifølge loven må ledige med egen bolig gerne have en formue af en sådan størrelse, der kan sikre en vis vedligeholdelse af boligen og en vis boligstandard. AE har i forbindelse med tidligere analyser været i kontakt med forskellige kommuner. Ydelsescentrene i kommunerne benytter forskellige grænser for, hvor stor friværdien af helårsboliger må være. I denne undersøgelse bruges en grænse på 350.000 kr. på helårshuse, mens al friværdi i fritidsbolig tæller med. For ægtefæller ses på den samlede friværdi, mens der for samlevede ses på hver enkelt ejerandel. I analysen indgår formueaktiver ud over friværdi i bolig og likvid formue ikke. Dette taler for, at antallet af personer, der hverken kan modtage kontanthjælp eller dagpenge i tilfælde af ledighed, i virkeligheden er langt højere end det tal, der findes her.

Generelt afhænger kontanthjælpsatsene af alder, bopæl og forsørgelsespligt. Satsene er højest for personer med forsørgelsespligt eller personer over 25 år. Personer under 25 år, der bor hjemme, får mindste sats. Normalt er aldersgrænsen for kontanthjælp 18 år, da de unge hermed bliver selvstændig hjælpsberettigede. Udbetalingen for de 18-årige følger deres egen økonomi, jf. ovenstående regler.

Analysen medtager de tre ovennævnte kriterier i form af likvid formue, anden formue og ægtefællers indkomst. Der ses derfor ikke på biler, heste, både eller andre aktiver, og der tages ikke stilling til, om boligen kan belånes eller sælges. Alle boliger medtages, jf. ovenstående punkt 3. Der ses heller ikke på eventuel reduktion i hjælpen, dvs. f.eks. halvering i kontanthjælpen.